

Klucht van de Uyterse juffers en haer wonderlijke avontuur by de Fransen uytgestaen: het tweede deel van den pasquilmaker voor den duyvel

<https://hdl.handle.net/1874/234937>

KLUCHT

kn. 11209

20

Van de

UYTERSE
JUFFERS,

En haer wonderlijcke Avontuur
by de Fransen uytgestaen;

Het tweede Deel /

van den Pasquilmaker voor den Duyvel.

t'AMSTERDAM,

By Gerrit Swyger, achter de Beurs, naest de vergulde Pars.

P E R S O N A G I E N,
of Speelers van de Klucht.

Rynhart, }
Anna, } *Man en Vrouw, in't eerste Deel Vryster en Student.*

Marie, *de Suster van Anna,* }
Cornelia, } *Jonge Vrysters.*
Theodora, }

Coenract, *een Geest, in't eerste deel Student.*

Pluto.

Pedel.

Sleutel-drager, *in't eerste deel Muyl-maker.*

Boer.

Aen

JAN ALLEMAN.

Ovidii : *Inter utrumque vola, medio tutissimus ibis.*

W Eet de Strichtse Quak sijn talen
Wel in 't spreken na te malen :
Maer in 't schryven is sijn spraek
Kreupel, lam en sonder smaeck.
Sou ick ook met hoofs-gefinden
Mijn juyft aen de woorden binden,
Even alse wel van Hooft
Op sijn Neerlants sijn gestooft ?
't Sou al mee geen smaek verwecken :
Maer de neusen op doen trecken ;
Kluchten willen met het swijn
In den dreck gewentelt zijn ;
'k Kan haest niet te stordig wesen,
Als de regels maer in 't lesen
Niet en stuyten, schoon se vry
Sijn gemengt met basterdy
Van uytheemse sprockel-woorden,
En doorknoopt met minne-koorden ;
Waer aen Venus dart'le kint
d' Aldergijfste harten bint.
Laet ons tot het spreek-woort keren ;
Siet eens, of het niet sal leren,
Dat de wegh van middelmaect
Wel her aldervyligt gaet.
'k Hou dit waerder als mijn Zegel ;
'k Gae niet buyten desen regel ;
Wat ick doe, of spreek, of schrijf,
'k Maek, dat ik in 't midden blijf.
Dat de Klucht niet valt te duyster
Voor den Leser, dat haer luyster
Ook niet al te klaer en blinkt,
Niet te vlot en draeft, of hinkt.
'k Ben ook selver tusschen beyen,
Net in 't midden van twee zeyen,
Tussent topje van mijn hoet
En de zolen van mijn voet,
Tussen achter en van voren,
Tussen sterven en geboren,
Noch in Hemel of in Hel,
Net in 't midden van mijn vel,
Tussen 't een en tusschen 't ander,
Tussen 't alles by malkander,

Tussen droog en tussen nat,
Tussen hongerig en sat,
Tussen loon en tusschen handig,
Tussen eerelijck en schandig,
Tussen droevig en verblijt,
Tussen 't lacchen en 't gekrijt,
Niet te stinkende noch geurig,
Niet te ras gesint of keurig
Tussen jong en tusschen out,
Tussen heet en tusschen kout,
Tussen haestig en geduldig,
Tussen sloffig en sorgvuldig,
Tussen vrolijkheyt en druk,
Tussen luk en ongeluk,
Tussen front en tusschen koning,
Tussen gal en tusschen honing,
Tussen geck en tusschen wijs,
Tussen duvels-hayr en grijs,
Tussen schaemloosheyt en schaemte,
Tussen vel en een geraemte,
Tussen siek sijn en gesont,
Niet te vierkant of te ront,
Tussen bot en tusschen errig,
Niet te vreedsaem of te nerrig,
Niet te lang of niet te kort,
Tussen Harderwijck en Dort,
Tussen dromerig en lustig,
Niet t'onvrede noch gerustig,
Niet t'ontuchtig of te kuys,
Tussen 't weelde-pad en kruys,
Niet te langsaem of te vaerdig,
Tussen boos-sijn en goet-aerdig,
Tussen licht en tusschen swaer,
Tussen tien en vyftig jaer,
Tussen al des Werelts oorden,
Tussen 't Zuyen en het Noorden,
Tussen Oost en tusschen West,
Tussen 't facit en het rest,
Tussen schulden en weer-schulden,
Tussen yl sijn en gevulden,
Tussen hol en tusschen vol,
Niet te stemmig of te dol,

Tussen 't maken en het breken,
Tussen 't vloeken en het smeken,
Tussen koel en tussen warm
Tussen rijk en tussen arm,
Tussen liefdeloos en minnen,
Tussen tien en sonder sinnen,
Tussen suyver en bevekt,
Tussen sacht en hart gebekt,
Niet gedwee en ook niet vinnig,
Tussen koppig en sachtsinnig,
Niet te lelijk of te moy,
Tussen 't gras en tussen 't hoy,
Niet beklag'lijk of belach'lijk,
Niet versmaed of niet gefach'lijk,
Niet te rijt of niet besmet,
Tussen slodderig en net,
Niet heel onder of heel boven,
Tussen ray en licht-geloven,
Tussen treffelijk en slecht,
Tussen vals-sijn en oprecht,
Tussen 't nieuwe jaer en 't ouwe,
Tussen 't scheyen en hertrouwen,
Tussen branden en geest,
Tussen willig en geprest,
Tussen eynden en beginnen,
Tussen dof en lucht van sinnen,
Tussen wit en tussen swart,
Tussen ses voet en een quart,
Tussen Boer en tussen Jonker,
Tussen stordebelt en pronker,
Tussen groeselig en klaer,
Tussen heel gemeen en raer,
Tussen trouw-zijn en verrader,
Tussen Kint en Beste-vader,
Niet te hups en ook geen fun,
Tussen dik en tussen dun,
Tussen d'eerste en de leste,
Niet van 't quaetste niet van 't beste,
Niet te Prins of niet te Staets,
Maer met yder goeje maets,
Tussen deugeniet en deugdig,
Tussen ouwelijk en jeugdig,
Tussen wroet en tussen mal,
Tussen al en niemendal,
Niet te werelts of te geest'lijk,
Niet te godd'lijk of te beest'lijk,
Niet te karig of te mild,
Tussen tam en tussen wild,

Tussen vrend en ingeboren,
Niet verworpen of verkoren,
Niet te Paeps of niet te Geus,
Tussen Dwerg en tussen Reus,
Tussen Luytervink en Schreuwert,
Tussen Fieremaet en Geuwert,
Tussen tenger en robust,
Tussen noy en graeg gekust,
Tussen wel te vree en moejelijk,
Tussen loff'lijk en verfoejelijk,
Tussen nauw en tussen ruym,
Tussen 't gront-sop en het schuym,
Niet te veel of niet te wynigh,
Niet te suyk'rich of asynigh,
Tussen min en tussen meer,
Tussen Knecht en tussen Heer,
Tussen Baes en tussen jongen,
Tussen spichtig en gedrongen,
Niet bedaert of niet te los,
Tussen 't Duyfjen en de Vos,
Noch geen Snapper of geen Swyger,
Noch geen Trap-gans of geen Ryger,
Noch geen Phoenix of geen Uyl,
Tussen schoon en tussen vuyl,
Noch geen Kruyper of geen Springer,
Noch geen Huylder of geen Singer,
Tussen bleek en braef gekam,
Tussen 't hoogst en 't minste ampt,
Tussen winst en tussen schaede,
Tussen 't lossen en het laeden,
Tussen groen en tussen dor,
Tussen 't grun'len en geknor,
Tussen kunstig en onkundig,
Tussen vrolijk-sien en sundig,
Tussen blo en tussen stout,
Tussen laf en tussen sour,
Tussen pochgen en verklynen,
Tussen drek en gouwe mynen,
Niet weisprekende noch ston,
Niet te snedig of te dom,
Niet te rijt en niet te fondig,
Tussen veertig jaer en mondig,
Tussen ernst en tussen jok,
Tussen kelder-knecht en kok,
Tussen goet-schik en verbolgen,
Tussen vluchten en vervolgen,
Tussen gauw en tussen lam,
Tussen 't brillen en de man,

Tuffen 't fuchten en het quelen,
Tuffen quetsen en het helen,
Tuffen nederig en groots,
Tuffen hoog-gekleurt en doots,
Tuffen somber en luytruchtig,
Tuffen al-te-recht en buchtig,
Niet te neerftig of te luy,
Tuffen soete most en huy,
Tuffen tegenspoet en zegen,
Tuffen qualijk en te degen,
Tuffen Leek en tuffen Paep,
Tuffen Ioseph en Priaep,
Tuffen gyl en sonder liefde,
Tuffen noyt en staeg geriefde,
Tuffen teer en tuffen sterck,
Tuffen kroeg en tuffen kerck.
Tuffen walgen en beluft-sijn,
Tuffen onkund en bewust-sijn,
Tuffen Rauw-moes en precies,
Tuffen slobberdoes en vies,
Tuffen slof en elf-en darrig,
Niet geveynst of openhartig,
Niet te stijf of niet te swack,
Tuffen Hafewind en Slack,
Tuffen nijdig en genegen,
Niemand voor of niemand regen,
Tuffen vroeg en tuffen laet,
Tuffen overtuert en baet,
Tuffen melden en versaken,
Tuffen schouwen en naer-haken,
Tuffen smuygen en recht uyt,
Tuffen d'aevang en 't besluyt,
Tuffen neer'lig en sacht-sinnig,
Tuffen suurmuyt en aenminnig,
Tuffen hart en tuffen sacht,
Tuffen Volewijck en 't gracht,
Niet te gaef of niet te quastig,
Niet gedienstelijk of lastig,
Tuffen roem en tuffen hoon,
Tuffen kot en gouwe Throon,
Tuffen helpen en verdrucken,
Tuffen heus en guyt-stucken,
Tuffen loot en tuffen hop,
Tuffen waf-qui-dit en top,
Tuffen simpel en geslepen,
Tuffen flux en rechte grepen,
Tuffen Monster en volmaekt,
Tuffen wel-gedoft en naekt,

Tuffen smadig en me-waerdig,
Tuffen God'loos en rechtvaerdig,
Niet vernedert of verhoogt,
Niet te vocht of uyt-gedroogt,
Tuffen heet en kouwe landen,
Tuffen soei en water-tanden,
Tuffen smal en tuffen wijt,
Tuffen d'ouw en nieuwe tijt,
Tuffen wulps en ingetogen,
Tuffen weyg'ren en gedoogen,
Tuffen hooft en tuffen start,
Tuffen veylig en benart,
Niet te cordiael of vreckig,
Niet verseren of hart-neckig,
Tuffen Lammetje en Stier,
Tuffen Meester en Scholier,
Tuffen bulderen en scamen,
Tuffen wel en qualijk-nemen,
Tuffen twee en tuffen geen,
Tuffen blijfchap en geweent,
Tuffen wijn en water-suyper,
Tuffen trots en Neerse-kruyper,
Tuffen in en tuffen uyt,
Tuffen slaeg en tuffen buyt,
Tuffen dwang en ongedwongen,
Tuffen lof en laster-tongen,
Tuffen Vechter en Mennist,
Tuffen slecht-hooft en vol list,
Tuffen 't vasten en het smullen,
Tuffen 't dorsten en het pullen,
Tuffen hoe en tuffen soo,
Tuffen wo-wo-voort en O,
Tuffen 't opstaen en het vallen,
Tuffen 't menen en het mallen,
Tuffen vry en in de knel,
Tuffen welkom en vaer-wel,
Tuffen sparen en verteeren,
Tuffen hebben en ontberen,
Tuffen mis en tuffen raeck,
Tuffen hartseer en vermaeck,
Tuffen 't brengen en het halen,
Tuffen borgen en betalen,
Tuffen gast en tuffen waert,
Tuffen Vecht en Rhijnse-vaert,
Tuffen naderen en dijnen,
Tuffen giggeren en grijnen,
Tuffen wat en tuffen dat,
Tuffen nihil en fiat,

Tuffen kopen en verkopen,
 Tuffen roe en tuffen open,
 Tuffen noy en tuffen graeg,
 Tuffen 't antwoord en de vraeg,
 Tuffen bol fijn en bedillen,
 Tuffen ront en plat van billen,
 Tuffen weet-niet en geleert,
 Tuffen juyft fo en verkeert,
 Tuffen 't biejen en het loven,
 Tuffen onder-fijn en boven,
 Niet te goet of quaet ter faem,
 Niet verfhopt of aengenaem,
 Tuffen d'ouw' en nieuwe Heren,
 Net in 't midden van 't verkeren,
 Tuffen aen en tuffen af,
 Tuffen blom en tuffen kaf,
 Tuffen fchateren en fchreyen,
 Tuffen dempen en verbreyen,
 Tuffen voor en tuffen na,
 Tuffen och en ha - ha - ha,
 Tuffen trooften en befwaren,
 Tuffen swellen en bedaren,
 Niet in lye of buyte noot,
 Niet geheel bedeckt of bloot,
 Tuffen veel en weynig heugen,
 Tuffen waerheyt en de leugen,
 Niet te dicht of niet te leck,
 Niet te rijn of vuyl van bek,
 Licht fal hier broer Stichter seggen,
 't Laetste kan ick u weerleggen;
 Waer is in u dart'le praet
 d'Alderminfte middelmaet?
 't Is te grof gekout van leden
 Die de fchaemte moet bekleden.

Maer, seg eens gefiften Bloet,
 Waer men u hier in misdaet?
 'k Meen, dat 'er de rechte namen
 Van dat deel niet in en quamen;
 Ey, waer word het toch genoemt,
 Daer het niet en wort verbloemt,
 En niet onder mafquerades
 Maekt fijn vrolijke ftroppades?
 Loop! kijck eensjes in Cal'pijn,
 En meer boeken die 'er fijn
 Tot verlichting van de kinder;
 Krijgen die daer ook geen hinder?
 Of sien die soo fmedich niet,
 Als een davel-uyl wel fiet?
 En fchoon dat ick fultke boeken
 Volgde, fou ick dan al vloeken?
 Fijne man, je komt te laet;
 't Is de rechte middelmaet;
 Sou wel imant aen de menschen
 Beter centrum kunnen wenschen?
 Niet te laeg of niet te hoog,
 Recht in 't midden naer het oog?
 Kan men 't aerdiger verfinnen?
 't Een wat uytwaerts, 't aer wat binnen,
 Niet na d'een of d'ander zey,
 Recht in 't midden allebey;
 Tuffen ftaen en tuffen hangen,
 Tuffen geven en ontfangen,
 Tuffen ruyg en tuffen kael,
 Recht in 't midden allemael.
 Waer verhael ick je na trunten,
 Of verlaet de mildel-punten?
 Hoor! of ick het fwijg of seg,
 'k Hou het met de middel-weg.

Medium tenuere Bedti.

Rynh. **B**W dat lout weer een beetjen/ sep den Rypger/ en hy school achter een bies;
 Wech zijn die dubelse Duggen; nou lach ick eens om al mijn verlies;
 'k Hou met het Prins volck lieber dzoogh- dzooot eten/ en schoon water toe
 Als de grootste delicateffen met die verbruyoe lichte vintken: (dvincken/
 En mijn Wyf wisse noch verschonen: maer se weet wel waerom:
 De spijt soume doen spreekken al wterdt ick van stonden aen stom.
 Van quam den een/ ha, vostre treshumble Serviteur Mademmoselle:
 't Serbiteure sal 't hem niet doen/ dacht ick dan/ had den hout maer geen bellen:
 Een ander dee'er by/ de tout mon coeur: ja/ dacht ick dan/ dat hart
 Sal 't hem al mee niet doen/ heeft het maer slegs geen starr.
 Dat serbiteure duurde so van den morgen tot den ahont/
 En nauelijcks had ick mijn gat gewent/ of de Roinmalpot speelde Wastelavont:
 Hou ik dan mee een dagh in de weck hebben/ dan waft witten Donderdag booz mijn;
 Sopye niet/ so hebje niet/ dat moest al goet genoch booz Rynhart zijn.
 Ach/ Coentraet! Coentraet! hoe dichtwils heb ick wel gedacht op je seggen:
 Maer wepnigh wist ick/ dat ick mijn ey so in de netelen sou leggen:
 Hoe lebendigh was me de Hoer afgeschildert in u Pasquil:
 Maer wat haet keers of byl/ als den Apt niet sien en wil.
 Hoe wel hebjet me boozspelt: maer wie sou kunne dzoemen/
 Dat die lichte Pleblier en ons so schielijck op den hals souwe komen;
 'k Had'er anders geen noot af gehad; en nou't so is geschiet/
 Is dit noch een grooten troost in dit mijn krups en verdriet/
 Dat ick so een goet getal Confraters heb; daer hondert mans malkanderen ontmoet/
 Zinder ten minste vijftigh/ die met geen ontdeckte hoofden kunne groeten/
 Of tonen/ Uxor's crimen scriptum esse in fronte mariti,
 Quamvis vir calamus, foemina charta Viri.
 Daer komt de schantbleck aen met noch twee van haer Hoeren/
 'k Moet achter desen hoeck den handel eens beloeren.

Anna, Marie, Cornelia. Rynhart, leggende om een boek.

Corn. 'k Heb mijn selben wel dusentmael verfoeit/ dach in 't begin me was geblutht
 Anna. Doornamentlijck doenje de soetticheyt wegh had (geloof ick) van de Franse lucht;
 Of men 't oock seyt of strojgt/ ons volck is maer een lompe narte;
 Als de Franssen iets doen/ 't heeft een heel andere swier en gratie;
 't Leeft al wat 'er an is tot het alderminste deel;
 Daer by hebbense een tongerje in haer mont als een s'kwel.
 Ach! hoe aerdig wetense een Dame te carefferen!
 In 't hoort/ men souse niet Galanter kunne begeren.
 Corn. Doe! wat riepimen in 't eerst van haer Maegde schenderp:
 Ick onnossele Doos teegh al mee op de fars: maer ick was bly
 Dat ick mijn gat weer upt Amsterdam had/ de lucht konme daer geensints vermaken;
 'k Kap kousje/ dacht ick op het lest 't zijn immers geen hals-saechen/
 'k Heb so wel wat booz 't vragen als een ander; laet ick me jonge seugt
 Slegs al wat waer nemen/ want jonge luy doet her de meeste deugt.
 Hier hebje booz een doortje (riep een jongen/ en hy trockme by de kleeren)
 Hoe dat de Joffers 't Utrecht met de Franse domineren:

Coen

Coen dacht ick/ byget wozt het spullet je so gemeen/
 So ist tijt/ dat ick upt mijn ogen kijch/ of andere gaen met den aep heen;
 En 't wasme dat plapstert je noch wel dubbelt waardigh.
 Ach! die desen tijt eens weer belebe mocht!

Ann.

Hoe aerdtigh/

Niet waer/ sijnse in 't kittel-werchje gebzeffeert?

Ja 't stuch van Amours (recht upt gesep) warense upgeleert.

Rynh. O jou dubbelse hoer/ dat recht-upt hebje wel werten te arommen.

Ann. Maer mijnen Dzoeghtoot sie 'k liever gaen als kommen;

Dat entele ben ick so moe als gespoge speck.

Rynh. Die Schijthous acht haer mans din gen niet meer als een dzeck:

Maer 'k sweer/ se sal 't haer noch so behaegen.

Ann. Maseurtje/ wilje wel gerajen zyn/ som achje booz sulche verdoemde plagen;

Wel tien en tten mael heb ick je sou geluck berijt.

Da/ dacht ick dan/ wat is onse Marie een gezegende Mept/

Wat heeftse nu wel vroljche nachjes/ terwojl ick naest mijn dzoemer

Dass leg en snack na een slockje/ maer 't is met hem hoe langer hoe lomer.

Mar. Ja/ Maseur Anna/ als ick'er geen doechjes om winden sal/

Ich kreeg al menmich bzenit hayze by mijnent op stal;

'k heb in dien hozten tijt meer vermaech gehad/ als ick lichtelijck opt sal beleben.

Corn. Spreek so niet/ je weet niet wat Sinder Claes noch sou kunne geben:

Maer onse Joffr. Theodoor/ om datse alrijt geblacht is getwoest/

Meent datse nu meer stant mag maken als een degelijche beest;

Op sijn (geijh s'er laet duncken) altermael hoeren/ en se sou wel pzetenderen

Dan seffe klaer te zyn/ maer sulche olligjes en moet men ons niet leren.

Mar. Op kinnen 't krupt al te wel; en wiljer eens een pzoefjen van sien/

Ich salt je tonen?

Corn.

Sout van desen avond noch kunnen geschten?

Mar. Ja gemakelijck; maer je moft booz een uur of twee mijn knecht wesen/

En ick/ als een groot Cadet/ sal'er dan wel so werten te belesen/

Dat'er van ritsighept de pekkel ontlopen sal.

Ann.

Mer wat fatsoen komjer best by?

Altermael binnen.

Mar. Dooz een gefingeerden Dziel/ quansups van haer vrienden . . .

Ann.

Se vluchten alle drie even verbaest, en vallen holder den holder over
 Rynhart, die me het hafepad kieft.

De Geest van Coenraet, Pluto.

Coenr. Die Ceben hebben mijn wel eertijts eens doen rollen;

Een and' een tupmel staet tot 't loon van 'e ritsig kroisen

Daer noch te doen; maer wat of onsen Opperhoogt

Mijn hter verschijnen doet? wat of hy toch bedogt?

Daer komt hy.

Pla.

Coenraet/ hoor/ pas wel op mijn commande;

Tot meerdzing van ons kijch is'er pets groots op hande;

Daer boozdeel is te doen/ en dient geen tijdt verslupmt.

De Fransen (so je weet) die hebben Sichte oncrupmt;

En 't sou daer alles nu weer d'outwe rust behomen/

So niet aenstonts mijn raet wierdt by de handt genomen.

Van de Uyterse Juffers.

Hou daer is een Paptier van wonderlijcke kracht/
 Al schijnt het een geschzift/ heel bezepneloos bedacht :
 Spoept u daer me na kot en hupfen van personen/
 Die anders zijn in 't hart/ als' upteelijck vertonen ;
 Die deck-mantel van al haer trotse schelmerp
 Is de Keltigte ; noyt bint men haer boesem bzy
 Van haer/ afgunstigheit/ en blinnige kraakeelen ;
 De grootshopt doet haer graeg de groote meester speelen ;
 Sp lieben het gesach en d'ampnen van de Kerck/
 Daer bzoutmen aerts- fenijn in plaets van geestlijck werck.
 Set u gelaet na 't haer : kleed u in donckre kleeren :
 Doemt haer meest met de naem van Broeders in den Heere
 Versoecht om Christi wil en sijn verbzuchte schaer/
 Dat sp dit Godd'lijck schzift eens in den eben aet
 Van haer gewiff: sien/ en wyl'lijck oberleggen ;
 Leest het haer booz/ en segt/ daer valt niet op te seggen :
 Geeft haer geen sprekens tijt : maer rabbelt bzy u best/
 Tot dat ge siet haer naem gereyckent in 't Request :
 Flux weer naer and're toe : maer 't sal u licht gebeuren/
 Dat sommigen ons doen booz godd' loos sullen keuren
 Om hare Vyenden ; dan seg haer/ dat dit geschzift
 So generael niet leyt/ maer 't een van 't ander schzift ;
 En wat of beter is/ of selber te regeren/
 En als een Onderdaen/ sich smad'lijck sien beheeren :
 En of men niet/ wanneer forrupn so bzind'lijck lacht/
 Sijn selben niet alleen/ maer oock het gansch geslacht
 Te hoze doet ? als men van die hoog-beroemde trappen
 Van Cer/ Gesagh/ en Staet versmaed om op te stappen ?
 Hier op berdepl't terstont al d'ampnen van belang :
 Die suchten na wat groots/ stelt in den hoogsten rang :
 Die schzabelachtigh zijn/ wilt heyliglijck beloben
 Een ampt/ dat dooz pzoofft alle ampten gaet te boben :
 Die sich berafen aen de geur en glans van wijn/
 En hare lusten graeg belwimp'len onder schijn.
 Van een noorsaeklijckhept/ wilt haren hupck vast bullen
 Met hoop/ dats' onbeschroomt noch lustigh smeren sullen ;
 Van staer-sucht/ gelt-lust/ en geslooke bzasserp
 Is selden onder haer ymant te degen bzy.
 Maer so u ymant dunckt/ dat niet sou willen luyf'ren
 Naer al u swetserp/ suit ge de sin verdupf'ren
 Van het versoek/ somtijts een regel oberstaen
 En somtijts lesen 't geen daer noyt heeft ingestaen :
 Reemt hy de sulcken oock het nacht-kleet tot u boozdeel
 Stroozt haer in d'eerste slaep ; so word't het keurig oozdeel
 Bedwelmt ; pas dan op/ dat hy ten eersten schzift/
 Cer hy de baech noch eens te deeg wyl' d'ogen bzyft.
 Dit stuck dient upgeboert eer Phoebus is aen 't klimmen/
 Wiens Suster gunstig is aen 't sno besag der Schimmen.
 So sien wy moorgen al de gront-best van een werck/

Maer op men dooz dit bolck aenstonts een nieuwe Kerck
Sal bouwen/ rupin so groot als Sticht met al haer Steden
Sich uptbezpd.

Coenr. En wie sal daer worden aengebden ?

Plut. De Haet/ de Rijd/ de Twist/ de Tweedracht/ en 't Gewelt.
Maecht/ dat op maer in tijts de Timmerken bestelt.

Coenr. Ich gae.

Plut. Een wichtig stuck heeft zorg en blijt van noden.

Coenr. Daer 't quaet-doen lof behaelt/ vintmen geen trouwer boden.

Maria als een groot Heer, en al pratende nyt met Theodora, Cornelia als Knecht.

Mar. En toen ging men (so 'k hoor) 's avonts so bepligh niet langs de straten.

Theod. Sommige Joffers mogen noch so veel van de Franse galanterpen praten/
't Is maer een deel rappig Canaelje/ vol bedrog/ en plupmartherp:
Onse natte is recht upt.

Corn. Ja/ als 't niet krom en is.

Theod. *h* Seg het noch/ en ich blijf 'er be/

Dat ich dusentmael meer estime tot een Hollander heb als tot een Fransman.

Mar. Sonderdiende eer! wat maechje mijn een geluchig Langsman.

Corn. Een moepe Langsman sonder Langs.

Mar. Dien roem dient dooz een soentjen erkent.

Theod. Ep sus! men is het kussen op straet hier niet gewent.

Mar. By nacht sijn alle katjes grau.

Theod. Ep foet! wegh met je handen.

Mar. So ich het byer niet blus/ ich sal ich noch verbzanden.

Theod. En so het langer duert/ so raech ich mee niet byp.

Mar. Wat isser soeter/ als de soete sabberp?

Cor. Ep sie/ hoe smakelijck dat die twee harde hoeren malkand're kussen:

Maer een ding schozt 'er aen/ om bep haer ritstghept te blussen.

Theod. Ep hout toch eensjes op.

Mar. So bid ich/ gumme eerst dat sabbour/

Dat ich het eens sal mogen herbatten binnen u Kamer-deur.

Theod. Hoe sou ich aen mijn Heers beleefthept iets te kunnen wopg'ren?

Mar. Ach soete woorden/ die mijn hart alreets van bzeugt doen spg'ren.

Cor. Hoe liegt die Croonje daer.

Theod. En 't mijn gaet op van bzeugt.

Corn. Dat loof ich beter; want onse harten sijn alle drie al van eene deugt.

Mar. Hou! Jong! gaet/ seg mijn Camerling/ dat ich niet thups sal komen bernachten/
En de Coetster/ dat hy mijn morgen ten thien uren hier met de hoets sal wachten.

Corn. Wat hayt geliefte sijn Excellentie ingeslaegen?

Mar.

Cor.

Mar. Dat 's ebenbeel.

Cor. *De Schimmels.* Ich geloof 't wel; we draegen ieder selber een positier.

Het bed/ dat is de Coets, en willewe ons dan eens betmaken in 't rpen/

Moeten wy ons ebestaeg met een geleenden distelboom geleyen;

De lusses sijn de paerden; de sweep is het gesoen:

Thee of hier.
Mar. en Theod. binaen.

Maer

Van de Uyterse Juffers.

11

Maer onder het courteren isser de sweep seldom van doen.

Joffr. Theodoor sal morgen mee van sulck ryen weten te spzeeken :

Och ! se meent dat het alles klaer is / maer den düsselboom salder aen ontzeken.

't Berlang mijn hart aen stuck / hoe de poets noch af-lopen sal ;

't Mag wat sien te slapen / of tussen dit en morgen wiert ich wel half mal.

Pedel, gekleed als een Soldaet, met den degen in de hant, half dronsken en al singende.

Dat Was een Venus-diertje ;
Maer 't verdoemde hoere-kor
Kost mijn so mennig biertje.
Ben ick niet een rechte Sor ?
Ick vinck mijn selven uyt het nest,
En seyp so gern mee van het best :
Maer al even gaudiamus !
Et bibamus ! za, vivamus !
Wat bruydt ons derest.

Hy komt voor 't Huys van Ryhart.

Hier wonen mee van die smerige trek-plaesters / een souhetain recept

Door de staende slechte ; al schijnen de leden noch so berlept /

Se wetense met een nienwe kracht en bigeur te stijben :

Maer stat applicatio / 't woed / de kracht sal 'er niet lang by blijven.

Hoe mennigen Mug heeft 'er sijn angeltje wel op getoetst ;

't Is een gespan van Bzackjes dat booz mijn of mijns gelijck niet en koetst :

't Moeten al Marquisen of ten minsten Capiteyns wesen /

Willense by dres sijne Susterjes Broer Enelis rose-kransjes lesen.

Za ! Har upt ! har upt ! jou Franse hoeren met al je gespups ?

Door die Glaesen eens singen / wat maecht dat een aerdig gerups.

Ginder moet ik die banket-juffers mee wat van de selfde taert geben.

't Heb wel eens mee Studentje gespeelt / laet ick nu eens op sijn Soldaets leben.

Hy komt voor 't Huys van Theodoor.

Laet sien / ben ick hier niet recht ? ja : hoe mennigen Fransien hing

Isser in dit hups wel so getijstert dat 'er binnen een Maent de punt by ter meer hing :

Maer se brupen eventwel toe met haer stompje ; 't schijnt onder haer de moden ;

Der was 'er wepnig / of waren ten minste besneden gelijck de Joden /

En schortender noch iets aen / se waren hier in de rechte Stadt ;

't Uterse Vrouwelk valt door de banck wel wat hoze van hielen en wat swaer van gat ;

Als een Mups op een haverfack so saten 'er staeg op en keken.

De Schupf-trompet / ha ! dat was haer hart en sin / haer dencken en haer spzeeken.

Maer 't Minne-boesje quam ten lesen al eens om sijn gelt /

Want de Trompetten waren al veel met een vierig mont-stuck gequelt.

Harupt ! harupt ! jou donderse sex / op ! op ! men bereerje hier een Rubade !

't Kapier is de Speelman / en de glasen dansen een Rodemontade !

't Is best dat ick mijn hielen licht ; 't en is hier niet klaer /

Sep Bibis / want sijn Wyf maecten hem binnen dze weken Daer.

Ha ! ha ! ha ! - -

Marie *uyt met den degen in de hande*, Theodoor *tot in haer stoep*.

Mar. Gins loopt de Schelm heen: ick sweer/ ik sal hem dat verleren
 Theod. Mijn Heer/ ick bid/ wilst toch je selven aen geen Schabuyt hasarderens
 Mar. Op hartje/ laetme los; ick ly niet/ datme mijn tweede ziel so affronteert.
 Theod. Helaes! hy blyegt hem na: dat het den Hemel toch ten goede keert!
 Hoe gern had ick gesien/ dat hy toch in de kamer had gebleven:
 Maer sijn liefde 't mijnwaerts was te groot; hy most'er ridderlijke pzoeben van gebé:
 En ik had de pzoeben daer van lieber op een ander manter gesmacht:
 Maer in de wereltse aboutueren (schijnt'et wel) isser niers volmacht.
 Och dat hy toch geen ongeluck en heeft! 'k hoor hem noch in wegen noch in straten/
 'k Meende men sou een ander rapier trekken/ en dat in de schep hebbe gelaten:
 Maer Wenen leyt in Vlaenderen seggense; wacht ik hem lieber in hups/
 Eer de laetste dwalling erger woxt als d'eerste/ want de stad is vol ongeregelt gespuys.

Marie, *en daer na Rynhart met een Schrobber*.

Mar. Dat was moper als mop/ en had het moper geweest 't had bedurben;
 Se wiert so gepl/ datse hy na van ritsigheyt had gesturben;
 Van alle franse greepjes en amourettes vergat ik ook niet een krum:
 't En is sulchen wonder niet al heb ick het kunsje so sijn op mijn krum/
 'k Heb de rupinte van Leer-meesters wat gehad: maer/ om de wae: heyt te seggen/
 Se wasme oock so Schaeps niet; se wist me wel/ waer Oost diende te leggen;
 Ich kon wel merken/ dat die Crup wel meer booz den hond had geweest.
 'k Was al an een binger werckje geraecht/ en 'k sou'er niet hebbe late wachten/
 Had ik so wel gehad/ dat ik niet en heb/ want haer inkomen was seker niet te verachté/
 Van tinenen niet een die so wel met haer gelegentheyt staen:
 Als men noch sulchen pekcl-bleys booz een stoter koopt/ heeftm'er geen duut aen:
 Maer se had de rechte koopman aen mijn niet gebonden:
 Had ons Heertje- pich dien Straet- schender niet toegelonden/
 'k Had'er booz gescheten: maer 't was of 't spilletje sprack/
 En nou meen ick tans of mergen de Krol boozt upt te spelen op mijn gemack/
 'k Sal Coynclia waer schouwen/ datse noch een wijl kin jec tong moet speelen.
 Hoe! roept de Kiepper al twaels! sou den Pilekout den ijde oock wel steelen?
 Of sou 't noch broeg genoch zijn/ om een quaje nacht te hebben? ick mach gaen.
 Die tikjes aen 't venster woet onse Mept op een pzych te verstaen.
 Ach/ arme Theodoor/ hoe moetje die comnen-pozie-vous rechteboozt wel jeucken.

Rynh. Datje de dubel hael! als stak-bis sal ickje Schelm beuken.

Mar. Och! Swager! swager! och! ick...

Rynh. Datje de donder sejen!

Tou reechel/ salme noch verwijten/ dat ickje Swager ben!

Mar. Help! och Rynhart/ ick ben Marie! och/ wat heb ick misdreben?

Rynh. Hoe/ wat segje? ben jy 't Maseur! ick bid/ so wilst het mijn vergeben.

Mar. Och mijn arm! mijn arm!

Rynh. Wie heeft het sijn leven meer beleeft;

Ik docht/ dat het die guyt was/ die slus hy na al de glazen ingeslagen heeft.

Mar. Och/ ick heb niet een lit aen mijn lijf/ dat stil staet.

Rynh.

Maer hoe komje aen die kieren?
 259

By den elderemente/ men sou so de Duvel selver abuseren.
 Mar. 'h Saltje wel met dese woorden seggen: 'h heb (schijnt wel) te boozsichtig wille sijn;
 'h Was de biste geben/ en bleef met eenen op de portie by Me-vrouw Siakelij/
 Haer Broer/ die na den Daeg was/ had juist bey de knechts me genomen;
 So dat ich in de werelt geen raet wist om met satsoen thups te komen;
 Want twee vromde Sueshaenen/ die mijn der in hadden sien gaen/ (denken/
 Bleben den helen avond ontrent de deur van het huys staen;
 Hier was goesen raet duur/ tot dat mevrou om haer broers wuyck en vranje begon te
 Als ich die aen had/ meendense/ sou mijn niemant een hupz durben krencken/
 So versonnen/ so begonnen; ben ich de Franse listen en laegen/ docht ich/ ontsnapt/
 En sou 'h mijn nu van een Hoep of een Aendet laten onteeren/ 'h was lieber in Sacken
 Maer wie sou hier op denken? (gchapt:

Rynh. Och Maseurtje/ 't is me so leet als mijn sonden
 Op/ tree vast in/ en siet of 'er oock iets aen de arm is geschonden.
 Ja ja/ 't is niet al mis; ich sien haer sinen wel; se gaet daerse gaet/
 Ich geloof/ dat haer Wedgdom al lang binnen Parijs in de lommert staet.

Sleutel-drager en Boer al pratende uyt.

Sleuteld. Hoe sal het noch gaen/ sep Jas/ en 't kind en had geen boeten:
 Boer. 't Schijnt/ als de Sog den trog omwerpt/ dat 'er dan de biggen voor lopen moeten.

Sleuteld. Ja maer dat ipen duert sulchen eeuwtigen tijt/
 Ober een vierendeel jaers was het schip sijn roer al quijt/
 En wie weet wanneer het noch weer een stuur sal krijgen;
 't Had sekers al ontweers genoch upgestaen/ en nu drijgen
 d' Onstupmige golben het wrack noch erger als in volle Zee/
 Daer het geanchert meende te sijn aen een geruste ree/
 Op ondertussen baeren mee/ en moeten het slingeren gedulden.

Boer. 'h Werstae den handel niet; 't is off ons de kobel wat vulden/
 En dat komt nebers anders als van die verbubelde tykenaers van daen;
 Had de Regering de Regering gebleben/ 't sou 'er wel anders hebben gegaen;
 Hprecht is nou wel begelijch upt recht/ dat bin ich wel alle dagen/
 Kom ich hier of daer mijn Debiteuren om een beetje geli vragen/
 Se lachen mijn eens upt/ en sommige drijgen mijn noch te slaen:
 Wat sal men doen? waer/ en by wie salmen der ober klage gaen?
 Komje by de Krijgs-raet/ die en bemoeit sich niet met de bozgerlyke saken;
 Gaeje by de gearchte mannen/ die en moeten het hooft niet waerm maken/
 Met sulcke beusefingen; want den dzevigen stant daermen nu in leeft/
 Seggense/ dat haer tot heel groter besotnes van noden heeft:
 Ondertussen sijnse oock so lang by van de quaje geesten.

Sleuteld. Wat salmen seggen/ het sijnchter al so wat/ schoon heeft 'er niemant gebeesten;
 't Had Sticht wel een tonnetje of drie weerd geweest/ al sep ich meer;
 Want met het dmitteren van de Regenten verloor het byzhept/ credit/ en eer:

Sapienci sat est, je weet wel/ wat ich wil seggen.
 Boer. 'h Don wel dat 'h het so wel niet en wist/ en dat 'h in acht daeg op mijn wuyck niet
 Mocht onse Hoek-eter nou eens op sien. (sou leggen.

Sleuteld. Die goeje knecht/
 Die sou met Dyllenburgh wel seggen/ de wagen en gant niet recht.
 Maer noch booz een oortje patientie; 't sal al eens komen;

De Request-makers sullen oock jupst niet al hebben/ datse wel bzoemen.
 Boer. Daer bewaer ons den Hemel booz; dan kraemden ick me van hier;
 Op een ander/ sou 'k dencken/ bzoet men oock goet hier;
 Ick weet wel/ hoese gebzoet zijn/ die onder die Stijl-oren moete bucken;
 Wat sou men mennich eerlijck Patriot sehandelijck sien verdoucken;
 Sta vast geestelijcke goederen (sou 't zijn) nu moecens'er an!
 De Ketterse Papouwen en Witte Arminanen raechte gelofs in den Ban;
 Maer de Prins salder wel een schutje booz schieten/ wilje dat wel geloben!
 En 't Hof sal'er te bzoeg op verklaren/ want se beginnen alte al te hanz-kloben;
 Wyl hem nu het Stadhouderchap geoffereert is/ seggense successtef/
 En heeft hy nu sijn Bzeders in Christo/ en de Gods-dienst lief/
 So behoort hy ons oock te beloben van nopt bupten de Kreligte te trouwen.
 Sleut. Wat souwen die Bzood-ratten langer niet wel soecken te bzouwen?
 Se souwen haer niet den armen in Christo wat meer bemoepen; wie heeft het gedaen?
 Anders als de Cybenars/ dat 'er so veel van gebreck moeten vergaen?
 Piet sonder reden begint het de Melmseniens oock te verdoieren;
 Den eenen en toll/ en den anderen en kan langer niet meer verfschieten;
 In Gasthupsen/ Stadshupsen/ Weeshupsen/ ober al ist hammetjen op/
 En de meeste Inwoonders zijn obergoten met d'egge sop/
 En die moet men noch met sulcke sware inguarteringe sien quellen/
 Daer men in al de Frontier-plaetsen wel serbies-gelt weet op te stellen;
 't Is niet bzeint/ dat mennich Bluchrelling 't weerom-hornen noch wat vergeet;
 Heeft ymant noch een stupbertje/ 't wort meest tot een gard booz sijn egge neers besseet/
 Waerje gaet/ waerje staet/ ober al ist och laet! och armen!
 Selver in dese goeje tpling van de bzedde met Engeland/ hoozje niet als alagen en haer/
 Boer. En bupten/ daer en durft men oock noch niets vertrouwen van waerdp.
 Summa summarum/ top zijn aen alle kanten noch louter in de sp.

samen vvat een een zy.

Anna, Marie, Theodora samen al pratende uyt. Daer na Rynhart mede uyt.

Theod. So wast hy ons oock; dat hoeren en had geen eynd / toen mostent noch de glafsen misgelden/
 'k Wou wel om een liefding/ dat ick sijn naem eens had hore melden.
 Ann. Ick hoorde de Buuren 's morgens neuten van Pedel/ Pedel.
 Theod. Ho, ho! sout die Scherminckel wesen? dien Tap-soz ken ick heel wel.
 Dat denntje/ sweer ick hem/ sal hy niet booz niet hebbe gesongen;
 Den Bul was waert/ dats' hem by 't geweer lebendig op hongen;
 'k Ween dat ick een nachje om sijnent wil heb upgestaen/
 En wast noch alst hoorde.
 Mar.stil. Ja datje wist/ dat ick wist/ en hoe 't noch met mijn was gegaen/
 Hoe wouje in de bupsten lachgen.
 Ann. 't En is niet te verdoagen;
 Ick ben los upt mee van dat geboelen/ dat men hem hoozt te beklagen.
 Theod. Dat verstaet sich/ al was hy van gout: maer hoe leggewe de saeck best aen?
 Ann. So 'k niet en mis/ sie 'k ginder een van mijn outwe kennisse staen/
 Die sal ons lichtelijck wel op de rechte wegh toeten te wijfen.
 Theod. Daer heb ick niet tegen/ sep de Maan/ en hy hoorde sijn selben pzyfen: Daer

Maer hy heeft noch imant by hem / wat ist ? een Bozger of een Boer ?
 Ann. So wat entre deus, als Zaer / die was Maegt Vrouw noch Moer ;
 Maer daer 's niet een sier aen-gelegen ? late w'em eventwel eens spreken.
 Dienares mijn Heer / met permissie / dat wie de Vrienden haer reden hzeken.
 Sleut. O met autoritept ; de Joffrouwen hebben by ons alijt een booz-uyt.
 Ann. Om de Vrienden eventwel niet op te houwen (hoe vzoeger begin / sepdmien/ hoe na-
 So sal ick (der beslupt/
 Rynh. So ras en begint den avond niet te vallen / of die Teben maeten uyt krollen :
 Allebey w'nse weer 't gat uyt, hoe / souwense dat wel sijn met haer verdoemde pollen !
 Siet dat Stael eens / hoe gretig datse haer waer recommandeert :
 Maer d'andere heeft niet veel troef / so dicht heb ik'er te nacht afgesmeert.
 Wkerellement ! hoe sal ick met mijn Heusel oock noch eens hupshouwen
 Se berwijten me toch / dat ick mez seer wel verstaer op het leer-touwen :
 Maer se meenent als ick het sal menen ; die doffers sijn d'eenigste schozt
 Dat'er geen gras wassen en woff / om dat het pad al te veel begaen wort.
 'k Moetse eens te deeg neusen. o / 'k heb abups : maer 't is menselijck te dwaalen.
 'k Voegme by den trop / 't is een van mijn alderoufste specialen.
 Sleut. Goeden about Monsr. Rynhart / 'k heb met leetwoesen je saeck al verstaen /
 Maer ick weet niet waerje te recht raken sult ; je weet wel / wy hebben gedaen.
 En niet so veel te seggen als een jongen / die een half vat rhups gebzocht heeft
 Maer der sijn wijse / discrete / en seer boorzientige Heeren / die m'er ryzes toe opgesocht
 Om den verdzuchten Bozger de hulpende handt te biejen in tijt van noot. (heeft.
 Daer mostje
 Rynh. Ja als ick doot ben / so kooktme een potje met bier-en-bzoort/
 Sou 'k aen die laet-dunckende wijneusen klaegen ? dan laet ick den bzup lieber lopen/
 Boer. Daer hebje
 Eer ick haer in 't gat hzuppen wou / sat ick lieber booz een paertje versopen.

Se soecken ider even verbaest een goet herkomen door de Geest
 van Coenraet die in t midden van haer verschijnt.

De Geest van Coenraet.

Coenr. 't Is nu geen tijt mijn leet aen dit gespuys te wozeken ;
 Mijn looper is al uyt ; het ner is al verstreken /
 Dat ick mijn na de Bozst van 't helse Rjck moet spoen /
 Om op het albernaust hem rekening te doen ;
 Met wat een sber dat dien Tempel wiert begonnen :
 Hoe datmen yplaers heeft in dit Gebou versonnen /
 Die men de groote stut van 't groote Wonder acht :
 Hoe dit dztedubbele Hups door sonderlinge kracht
 Van haer wort onderschraegt / en so belmaekt gehouwen /
 Dat onse Bozst met vzeugt de Timmering sal aenschouwen
 Ten dienste van sijn volck ; Gins btd'er een / dat hy
 Toch wel volboeren mach een nienwe Schelmerp ;
 Hier doetmen danckhaer hept ober het welgelucken
 Daer bicht'er een / dat hy sijn kostelijcken tijt
 Onnut'lyck heeft verspilet / en buyten alle nijt /

Alfont-

Afgunstigheyt/ Bedrog/ Dzaeck/ Achterklap en Liegen
 Sich selven van de deugt in slaep heeft laten wofegen;
 Wat verder twiift men/ waer de meeste sielkerp
 En onbeugt in bestaet; meer aen een ander zp
 Dozt het eenboudig haer geleert en hoorgelesen/
 Doe listig dat den Mensch in sijn bedrog moet wesen;
 En in een anderen hoeck daer sitmen in den rang/
 En singt en schjut het leet van and'een dagen lang;
 Men preecht'er ebenstaeg in beelderhande talen/
 't Is oock hy beele kunst ver van den text te dwaalen:
 Den staet Rehabeams wozt meermæis hygebracht:
 Maer Bileam te hopy en gras; hy had geen kzych/
 Om met al sijn getwelt een Esel doozt te kzychgen;
 Daer d'Esels sprekken/ mag hy niet sarsoen wel swychgen:
 So doertmen Moyses oock/ een out Israelliet/
 Om dat sijn leet niet deugt/ deugt hem de tong-riem niet.
 Den Tempel is te groot; men wil der sulche basen
 Die kak'len als een hoen. die louter kunnen rasen/
 Entferen als een swijn/ datmen de keel affsteekt/
 Of die hy tonnen vol kan liegen/ als hy preecht.
 Wat sal ich aen mijn Heer een groote tyding bzingen?
 Wat sullender noch al met mijn haer vleugels singen/
 En tynmelen so plots na d'afgront van de Hel/
 Dat het onnodig is/ dat 'k haer een leet bestel.

Hy verdrijet

E Y N D E.